

Mijn collega is het slachtoffer van seksistisch of seksueel geweld: wat is mijn rol als afgevaardigde?

Wat kan ik doen?

Mijn collega is het slachtoffer van geweld op het werk	3
Actiemogelijkheden	5
INDIVIDUEEL	5
COLLECTIEF	6
Mijn collega is het slachtoffer van huiselijk geweld	7
Websites en nuttige nummers	10
Regelgeving	10
De juiste reflex tijdens vakbondsacties	12
Woordenlijst	13
Meer info? Actie ondernemen?	15

- ▶ 9% van de werknemers werd reeds fysiek lastiggevallen op kantoor (Jump, 2016).
- ▶ 1 werknemer op 3 in de dienstenchequesector en de thuiszorg was slachtoffer van seksueel geweld op de werkplek (ACV-Voeding en Diensten, 2017).
- ▶ Geweld is een probleem bij 1 koppel op 5!

↳ **Ook op de werkvloer kunnen we samen
STOP zeggen tegen geweld tegen vrouwen.**

Mijn collega is het slachtoffer van geweld op het werk ... wat kan ik doen als afgevaardigde in mijn onderneming?

- Neem de collega die een gebeurtenis/ uitspraak als geweld aanvoelt, ernstig. Minimaliseer en veroordeel niet. Leg haar uit dat ze vertrouwelijkheid en bescherming geniet.
- Ga op zoek naar eventuele getuigen en leg hen uit dat ze vertrouwelijkheid en bescherming genieten.

© ITHOMAS&M. SCHOMME

3 Ma collègue subit des violences sexistes ou sexuelles: quel est mon rôle en tant que déléguée?

STAPPENPLAN

De vraag ernstig nemen

Wat is de vraag van de collega?

Wat kan ik doen?

langs «informele» weg

het probleem ter sprake brengen in de kern, zich rechtstreeks wenden tot de vertrouwenspersoon of de directie (uiteraard mits akkoord van de collega) en het probleem vertrouwelijk en/of intern trachten op te lossen zonder een gemotiveerde klacht in te dienen.

De betrokken werkneemster kan ook de vertrouwenspersoon en de preventieadviseur psychosociale aspecten» (PAPA) spontaan en vertrouwelijk raadplegen.

De contactgegevens van de vertrouwenspersoon en de PAPA moeten in het arbeidsreglement staan.

langs «formele» weg

zich richten tot de PAPA (binnen of buiten de onderneming), die mogelijkheid heb jij als afgevaardigde, maar ook de persoon zelf als die dit wenst.

De raadpleging moet kunnen plaatsvinden tijdens de werkuren, behalve in het geval dat de arbeidsorganisatie dit niet toelaat (bijvoorbeeld nachtwerk).

In dat geval is het mogelijk de PAPA of de vertrouwenspersoon buiten de werkuren te ontmoeten, waarbij de werkgever de verplaatsingskosten terugbetaalt.

Als het ging om ernstige seksuele agressie, zoals verkrachting, dan moet je de persoon adviseren om klacht in te dienen bij de politie.

Ook de arbeidsgeneesheer is een aanspreekpunt en kan het slachtoffer helpen door naar haar te luisteren en een medisch attest op te stellen.

!!! Het is van belang te melden dat de werkne(e)m(st)er een bijzondere ontslagbescherming geniet zodra hij/zij een gemotiveerde klacht indient, net als de eventuele getuigen die opgeroepen worden tijdens de verzoening.

In het geval dat de werkneemster een gemotiveerde klacht indient, brengt de PAPA eerst de werkgever op de hoogte, waarna hij de situatie onderzoekt. Vervolgens trachten ze maatregelen in te voeren om het probleem op te lossen. In het extreme geval dat er geen oplossing wordt gevonden, maakt de PAPA de zaak aanhangig bij de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het werk.

Actiemogelijkheden:

1. INDIVIDUEEL

In ieder geval geef je je collega het gratis nummer 1712 mee, waar-
op slachtoffers van seksueel geweld anoniem hun verhaal kwijt
kunnen: **0800.98.100**

Suggestie: **dit nummer uithangen
op het syndicale prikbord..**

Meer weten? Vraag naar onderstaande
brochures bij het ACV of kijk ze in op
www.acv-online.be

Misschien verrast het je maar
bepaalde vrouwen storten zich
op hun werk om te ontsnappen
aan partnergeweld. Een collega
vertrouwde me toe dat ze komt
werken om haar gedachten te
verzetten. Dat doet haar goed.

De ex van mijn collega
heeft met mij en enkele van
mijn collega's contact
opgenomen om haar
zwart te maken.

In België treft
partnergeweld 1 koppeltje
op 5.

Toen ik het huis binnenging om te
poetsen, voelde ik me ongemakkelijk.
De man daar maakte constant
schunnige toespelingen.
Op een keer liep
hij zelfs naakt rond terwijl
ik bezig was met poetsen...

Vluchthuis

2. COLLECTIEF

- Het is de verantwoordelijkheid van de vakbondsafgevaardigden om na te gaan in welke context het geweld opduikt om situaties die het individuele overstijgen te voorkomen en op te lossen. Van een individueel probleem een collectieve kwestie maken is van essentieel belang om het welzijn van iedereen in de onderneming te verbeteren.
  - Het is de verantwoordelijkheid van de werkgever om een werkplek aan te bieden die voor iedereen veilig is.
- Is dat het geval in mijn onderneming?
  - Zijn er andere, gelijkaardige gevallen in de onderneming? In dezelfde dienst? In een gelijkaardige functie? In dat geval kunnen de slachtoffers een formeel verzoek met collectief karakter indienen.
  - Kan de wijze waarop het werk wordt georganiseerd bepaalde gedragingen in de hand werken? Kan de arbeidsorganisatie worden herbekeken?
  - Spreek erover in de kern: waar (OR, Comité PB, ...) en hoe aanpakken?

De ex van mijn collega dreigt ermee intieme foto's van haar naar haar werk te sturen.

Als vakbondsafgevaardigde had ik de impact van geweld op de gezondheid en het werk van mijn collega zwaar onderschat.

Na meerdere onwettige afwezigheden dreigt mijn collega haar werk te verliezen. Zo zou het voor haar nog moeilijker worden om de geweldspiraal te doorbreken!

Afgevaardigde

Mijn collega is het slachtoffer van huiselijk geweld ... is dat mijn probleem, als afgevaardigde?

Vrouwen die te maken krijgen met partnergeweld zitten gevangen in een vicieuze cirkel die moeilijk te doorbreken is. Het geweld zal niet zomaar stoppen enkel doordat een aandachtige afgevaardigde hulp aanbiedt. Mensen die werken met slachtoffers van partnergeweld benadrukken dat iedereen die het slachtoffer ontmoet, zijn steentje moet bijdragen aan de weg die de persoon moet afleggen. Enkel deze onaflatende steun zal het slachtoffer op een dag misschien de kracht geven om de geweldspiraal te doorbreken.

Economisch en financieel zelfstandig blijven is uiterst belangrijk voor slachtoffers van geweld! → Werk is de toegangspoort naar onafhankelijkheid!

Huiselijk geweld op vrouwen (door hun partner of ex-partner) kan gevolgen hebben op de werkplek:

- ▶ Huiselijk geweld kan doorgaan op de werkplek via sms'en, telefoontjes, ... Het komt ook voor dat de partner contact opneemt met collega's of bazen, het slachtoffer opwacht op de parking van het bedrijf, enz.
- ▶ Het werk van het slachtoffer kan eronder lijden. Het komt ook voor dat ze herhaaldelijk afwezig is. Collega's nemen dan een deel van haar werk over, wat een team kan ontwrichten als de situatie voortduurt...
- ▶ De collega's die op de hoogte zijn van de situatie kunnen zich ook machteloos voelen, met negatieve gevolgen voor de sfeer op het werk.

De collega's vinden het niet eenvoudig om extra taken op te nemen omdat het slecht gaat met hun collega. Toch tonen ze begrip.

In dit soort gevallen is het mogelijk om als afgevaardigde iets te doen:

1. Detecteer

Documentatie zoeken over de kwestie, bijvoorbeeld door de site <https://www.1712.be/> te raadplegen. Je kunt ook bellen naar het gratis nummer 1712

2. Luister

De tijd nemen om naar je collega te luisteren en haar vertrouwen te winnen.

Let erop dat je geen sporen nalaat via sms of mail, want de partner controleert vaak de communicatiemiddelen

3. Verwijs door

- ➔ Bied je collega hulp aan of verwijs haar door naar deskundigen met inzicht in deze kwesties.
- ➔ Praat erover met de vertrouwenspersoon.
- ➔ Verwijs je collega eventueel door naar de arbeidsgeneesheer

4. Als er een vertrouwensrelatie bestaat, praat dan met de werkgever over maatregelen die kunnen worden genomen opdat partnergeweld niet leidt tot ontslag, financiële onzekerheid, sancties,...

5. Probeer collectieve antwoorden te vinden over aanpak en preventie.

Er kunnen regelingen uitgedacht worden in de onderneming, met name in het Comité Preventie en Bescherming (Comité PB)/ Basisoverlegcomité (openbare sector). Bijvoorbeeld:

- ▶ de collega de kans geven om van dienst te veranderen of van werkplek indien de onderneming meerdere vestigingen heeft, opdat de partner of ex-partner haar niet kan opwachten aan de uitgang van de onderneming,

Mijn collega werd betast door een andere collega en het ging zelfs verder dan dat. Ik heb niets gezien en het pas later vernomen. Daar voel ik me heel schuldig over.

Maatschappelijk werk(st)er

- ▶ rechtstreekse telefoonoproepen filteren via het secretariaat of een collega,
- ▶ ervoor zorgen dat er vertrouwelijk wordt omgesprongen met persoonsgegevens naar de buitenwereld toe (niet zomaar een gsm-nummer, privéadres, mailadres, enz. doorgeven) opdat de collega het contact met haar ex-partner kan verbreken als ze dat wil,
- ▶ wat speelruimte voorzien in de uurregeling zodat de collega een advocaat kan raadplegen, verhuizen,
- ▶ nagaan of de collega wel zelf zijn loon ontvangt (en niet haar partner).

In dit soort gevallen heeft de werkneemster baat bij medewerking van de werkgever. Veel slachtoffers geven aan dat ze hulp kregen van hun directie.

Suggestie: geef je collega het gratis nummer van de luisterlijn voor vragen over geweld: **1712** (dag en nacht bereikbaar). Hang het nummer ook uit op plaatsen waar veel mensen voorbijkomen, aan het syndicaal prikbord of op intranet.

Let op: naar de partner toestappen kan je collega in een nog lastiger parket brengen!

Ik moest lachen toen David een schunnige mop vertelde in het bijzijn van het jonge meisje dat onlangs bij ons startte. Achteraf voelde ik me slecht.

Iedereen kan helpen om het geweld te stoppen.

Handige websites

- ▶ Het groene nummer 1712 voor slachtoffers van seksueel geweld. De gratis luisterlijn is dag en nacht bereikbaar, het is gratis en je kan er anoniem je verhaal kwijt.
- ▶ Of raadpleeg de site <https://www.1712.be/>
Op deze website kan je zoeken volgens leeftijdscategorie, -12, +12 en +18. Als je klikt op de leeftijdscategorie waarvan sprake, kan je doorklikken voor de specifieke contactmogelijkheden (bellen, mailen of chatten).
- ▶ <https://www.caw.be/> ; in het Centrum Algemeen Welzijn kan je terecht in geval van huiselijk geweld. Ook telefonisch bereikbaar via 078/150 300. CAW kan je ook adressen doorgeven van vluchthuizen.

Regelgeving

Geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk maken integraal deel uit van de **psychosociale risico's op het werk** en kaderen in de preventie van psychosociale risico's (PSR):

- ➔ Wet van 6 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers, hoofdstuk Vbis, Afdeling 2.
- ➔ De Codex over het welzijn op het werk, Boek I, Titel 3.
- ➔ Cao 72 (ingevoegd in de Codex over het welzijn behalve vermelding van de rol van de OR en definitie van stress).
- ➔ Wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte, zijn vormen van seksuele straatintimidatie en seksuele intimidatie op openbare plaatsen.
- ➔ Artikels 442bis en 442ter van het Strafwetboek

Het gaat echt niet goed met Tine. Toch komt ze werken. Haar werk ligt eronder, de ploeg mort. Ze is het slachtoffer van partnergeweld.

betreffende pesterijen. Het delict kan worden bestraft met een boete tussen de 50 en 300 euro en/of een gevangenisstraf van 2 weken tot 2 jaar.

- ➔ Artikels 371 tot 377bis van het Strafwetboek betreffende verkrachting. Op deze misdaad staan gevangenisstraffen van 5 tot 15 jaar.

De juiste reflex tijdens vakbondsacties?

- Gebruik de informatiemomenten van de actie – bijvoorbeeld in de trein, bus of wagen – om erop te hameren dat de vakbondsactie serieus en respectvol moet verlopen, in het bijzonder naar vrouwen toe.
- Reageer bij de minste ontsparing. Enkel zo doorbreek je de cirkel van geweld.

Ik kom niet meer naar manifestaties! De laatste keer sloeg iemand op mijn billen terwijl hij vuile praat verkocht!

“Ik vind jouw opmerking absoluut niet grappig”

“Zou je graag hebben dat je kind of moeder ook zo wordt behandeld?”

“Stop”

“Je gedrag vind ik asociaal en ongepast als deelnemer aan deze manifestatie”

- Heb je vragen of twijfels? Bel naar je vakbondssecretaris of de genderverantwoordelijke van je ACV-verbond.

We moeten blijven verwijzen naar **de wet van 22 mei 2014** ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte, zijn vormen van seksuele straatintimidatie en seksuele intimidatie op openbare plaatsen. Op deze gedragingen staan gevangenisstraffen van een maand tot een jaar en geldboetes tussen de 50 en 1000 euro.

Woordenlijst

Seksueel geweld: Elke seksuele daad die plaatsvindt zonder instemming van een persoon wordt als seksueel geweld beschouwd. Dat is eveneens het geval wanneer het slachtoffer van agressie niet in staat is om te weigeren of zijn goedkeuring te geven (doordat die persoon dronken of gedrogeerd is, slaapt of hiertoe mentaal niet in staat is).

Seksisme: “alle individuele en/of collectieve gedragingen die de overheersing door mannen rechtvaardigen en bestendigen door te steunen op stereotypen die de genderrollen en -attitudes in stand houden, met verschillen tussen mannen en vrouwen”.

Pesterijen op het werk: Onrechtmatig geheel van meerdere gelijkaardige of uiteenlopende gedragingen, buiten of binnen de onderneming of instelling, die plaats hebben gedurende een bepaalde tijd, die tot doel of gevolg hebben dat de persoonlijkheid, de waardigheid of de fysieke en psychische integriteit van een persoon bij de uitvoering van het werk wordt aangetast, dat zijn betrekking in gevaar wordt gebracht of dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.

Ongewenst seksueel gedrag: elke vorm van ongewenst verbaal, niet-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd. De herhaling van de gedragingen is niet noodzakelijk om te kunnen spreken over ongewenst seksueel gedrag.

Vertrouwenspersoon: het eerste aanspreekpunt in geval van relationele moeilijkheden op het werk (conflicten, pesterijen, ...). De vertrouwenspersoon luistert, geeft raad en zoekt samen met de werknemer naar een oplossing. Hij kan een verzoening organiseren

Als gezinshelpster werken we bij mensen thuis. We krijgen geregeld te maken met mensen die ongepast reageren. Wat kan ik als afgevaardigde doen?

tussen de betrokken partijen of tussenkomen bij een derde. Hij is bevoegd voor alle psychosociale risico's op het werk, maar enkel voor het informele luik. De aanstelling van een vertrouwenspersoon is niet verplicht.

PAPA (Preventieadviseur Psychosociale Aspecten): Elke werkgever moet beschikken over een preventieadviseur psychosociale aspecten. Hij kan deel uitmaken van een interne of externe dienst voor preventie en bescherming op het werk waarbij de werkgever is aangesloten. De preventieadviseur psychosociale aspecten is bevoegd voor alle psychosociale aspecten op het werk, zowel voor het informele als formele luik.

Meer informatie ? Actie ondernemen ?

CONTACTEER ACV GENDER

ACV Nationaal

Haachtsesteenweg 579, 1030 Brussel
Stafmedewerker gender en gelijke kansen ACV,
jolien.pollet@acv-csc.be
www.acv-online.be

Meerdere getuigenissen uit deze brochure komen uit de nationale enquête over de impact van partnergeweld op werk, werknemers en werkplekken in België, Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, 2017.

Mijn collega is het slachtoffer van seksistisch of seksueel geweld: wat is mijn rol als afgevaardigde?

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

#STOPGEWELDTegenVrouwen IS EEN OPDRACHT VAN ONS ALLEN !

ACV Nationaal

Haachtsesteenweg 579, 1030 Brussel

www.acv-online.be

